

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

11-12

2023

08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
08.00.02 Makroiqtisodiyot
08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
08.00.06 Ekonometrika va statistika
08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
08.00.09 Jahon iqtisodiyoti

08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
08.00.11 Marketing
08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
08.00.13 Menejment
08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

74-91 xalqaro daraja
ISSN: 2992-8982

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:
Sharipov Qo'ng'irotboy Avezimbetovich

Elektron nashr. 1302 sahifa, 5-dekabr, 2023-yil.

Bosh muharrir o'rinbosari:
Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:
Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Rae Kvon Chung, Janubiy Korea, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Toshkulov Abduqodir Hamidovich, i.f.d., prof., TDU rektori
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, i.f.d., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri o'rinbosari
Sharipov Qo'ng'irotboy Avazimbetovich, t.f.d., prof., TDIU rektori
Oblamuradov Narzulla Naimovich, i.f.n., dotsent
Axmedov Durbek Kudratillayevich, i.f.d., prof., O'zR Oliy Majlisi qonunchilik palatasi deputati
Utayev Uktam Choriyevich, O'zR Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farxod, O'zR Bosh prokuraturasi iqtisodiy jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti bo'limi boshlig'i
Eshov Mansur Po'latovich, i.f.d., prof., TDIU Akademik faoliyat bo'yicha prorektori
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, i.f.d., prof., TDIU YoMMMB birinchi prorektori
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, i.f.d., prof., TDIU Ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo'yicha prorektori
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, i.f.d., prof., "O'IRIAM" ilmiy tadqiqot markazi direktori – prorektor
Yuldashev Maqsud Abdullayevich, p.f.d., prof., TDIU Moliya-iqtisod ishlari bo'yicha prorektori
Karimov Norboy G'aniyevich, i.f.d., prof., TDIU huzuridagi PKQTMO tarmoq markazi direktori
Hakimov Nazar Hakimovich, f.f.d. TDIU professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, i.f.d., TMI professori
Samadov Asqarjon Nishonovich, i.f.n., TDIU professori
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, t.f.d., Rossiya xalqlar do'stligi universiteti professori
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, i.f.d., prof., Xalqaro "Nordik" universiteti rektori
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, f.f.d., TDIU professori
Po'latov Baxtiyor Alimovich, t.f.d., profesor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, i.f.d., TDIU professori
Isakov Janabay Yakubbayevich, i.f.d., TDIU professori
Musyeva Shoira Azimovna SamDu IS instituti professori
Axmedov Javohir Jamolovich, i.f.f.d., "El-yurt umidi" jamg'armasi ijrochi direktori o'rinbosari
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, t.f.f.d., Toshkent Arxitektura-qurilish universiteti katta o'qituvchisi
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisod fanlari nomzodi, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Sevil Piriyeva Karaman, PhD, Turkiya Anqara universiteti doktoranti
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, TDIU katta o'qituvchisi
Rustamov Ilhomiddin, f.f.n., Farg'ona davlat universiteti dotsenti
Nomozova Qumri isoyevna GF universiteti dotsenti
Fayziyev Oybek Raximovich, i.f.f.d. (PhD), dotsent
Mirzaliyev Sanjar Maxamatjon o'g'li, TDIU mustaqil tadqiqotchisi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, TDIU mustaqil tadqiqotchisi

Ekspertlar kengashi:

Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, i.f.d, TDIU dotsenti
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti
Imomqulov To'liq Burxonovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

MUNDARIJA

Взаимодействие реального и финансового сектора экономики в современных условиях.....	12
Шарипов Конгратбай Авезимбетович, Зайнутдинова Умида Джалаловна	
Развитие исламских банковских продуктов в коммерческих банках.....	19
Иноятова Камола Фуркатовна	
Kreditlashda risklarni boshqarish usullaridan foydalanish.....	23
Abdullayeva Sharbat, Abdullayeva Nozima	
Korxonalarning tashqi iqtisodiy faoliyatdagi raqobatdoshligini ta'minlashda marketingdan foydalanish.....	29
Axmedov Ikrom Akramovich	
Hududlarda "yashil" iqtisodiyotni rivojlantirishning zamonaviy tahlili	36
Butaboyev Maxamadjon, Gaibnazarova Zumrat Talatovna	
Yashil iqtisodiyotga o'tishda xorijiy davlatlar tajribasi va uni O'zbekistonda qo'llash imkoniyatlari	41
Yavmutov Dilshod Shoyimardonkulovich	
Zamonaviy ekoshaharlar barpo etish va uni tatbiq etish zaruriyati.....	47
Zikrullayev Valixon G'aybullayevich	
Indian Festivals and Nature Conservation: Connecting People for Sustainability	52
Nigora Saidmuradova Aslamovna, Anil Kumar	
Financing clean energy projects in different ways.....	59
Botirov Azamat Axmedovich, Fayziyev Samandar Sobri ogli	
Теоретические основы развития социальной инфраструктуры.....	67
Алимова Муниса Юльчиевна	
O'zbekistonda tadbirkorlik subyektlarining raqamli marketingdan foydalanish holati va rivojlanish tendensiyalari.....	71
Sobirjonov Sanjar Sobirjonovich	
Aholiga bank xizmatlarini ko'rsatish tizimini takomillashtirish	81
Uskanov Eldor	
Investitsiya loyihalarini islom moliya instrumentlari orqali moliyalashtirish yo'llari	86
Haydarov O'ral Axmadovich	
"Yashil" iqtisodiyotga o'tishda esg omillar asosida investitsiya kiritishning o'rni va ahamiyati	93
Nosirov Egamqul Ismailovich	
"Enesses" MChJ da marketing muhitini tahlil qilish va takomillashtirish.....	100
Musyeva Shoirazimovna	
Использование информационных и коммуникационных технологий в совместных образовательных программах: проблемы и решения.....	107
Ташева Севара Равшановна	
Iqtisodiy globallashtirishning nazariy asoslari.....	111
Abduraxmonov Farhod Abdufarmonovich	
Sanoat korxonalari samaradorligini oshirishning nazariy-amaliy asoslari.....	117
Xursandov Komiljon Maxmatkulovich	
Fiskal siyosat va soliq to'lovchilar faoliyatini tartibga solishning nazariy masalalari	122
Isroilov Bohodir Ibragimovich, To'rayev Alijon Akmal o'g'li	
Bank daromadlarini oshirishda masofaviy bank xizmatlarini tutgan o'rni.....	128
Xudoyorov O. O.	
Elektron savdo korxonalarida buxgalteriya hisobini tashkil etish	132
Po'latov Xudoyberdi O'ktamovich	
Ekonometrik modelashtirish asosida mavsumiylikning turistik mahsulotlar ishlab chiqarishga ta'sirini kamaytirish usullari.....	135
Xamzayeva Dildar Samarovna	
Yuridik shaxslar soliq yukining shakllanish omillari va uni optimallashtirish muammolari	141
Abduturopov Jasurbek Nozimjonovich	
Tadbirkorlik risklari tavsifi va tasniflashning nazariy masalalari	148
Bektemirov Abdumalikovich	
Urban farming.....	151
Ahmedova Ziyodahon Saydulloxon qizi, Askarov Hasanboy Holdorovich	
A Foreign Experience of Forming Small Business and Private Entrepreneurship Infrastructures (An Example of Usa).....	153
Kosimov Sardor Dilmurodovich, Akbarov Abdulkhamid Akmal ogli	

Principal Protected Notes on the credit rating of National Bank of Uzbekistan	159
Abdugʻaniyev Abdulaziz Alisher oʻgʻli	
Features and Challenges of Digital Transformations in the Service Sector	164
Kurbanova Maftuna Lazizovna	
Kichik biznes va tadbirkorlikning rivojlanishiga taʼsir etuvchi omillar.....	170
Kurbonov Jasurbek Pozilovich	
Jamoat transport tizimini raqamli texnologiyalarni joriy etish va ulardan foydalanishning dolzarbligi.....	173
Kushakova Maʼmura Narimanovna	
Transport xizmatlari bozorida marketing faoliyatini mexanizmlarini rivojlanishining asosiy tamoyillari	176
Nosirov Javlonbek Jamoliddin oʻgʻli, Raxmatov Ziyodullo Nosirovich	
Financing clean energy projects in different ways	179
Botirov Azamat Axmedovich, Fayziyev Samandar Sobri ogli	
Oʻzbekistonning mehnat migratsiyasidagi hamkorligi haqida baʼzi mulohazalar (Qozogʻiston va Rossiya misolida)	187
Azamatova Gulmira Bayirbekovna	
Assessment of management effectiveness in ensuring economic and financial stability	191
Akramova Aziza Abduvohidovna	
Международное сотрудничество Республики Узбекистан в сфере образования	196
Жамалова Гулнора Гуломовна, Айматова Фарида Хуразовна	
Oʻzbekistoning ekologik muammolariNI bartaraf etish va yashil iqtisodiyotga oʻtish yoʻnalishlari.....	202
Aliyev Azim Tolip oʻgʻli	
Экономическая безопасность и факторы влияющие на неё.....	205
Абдишукуров Шерзод Шавкат угли	
Qashqadaryo viloyatida tabiiy resurslardan foydalanish istiqbollari	211
Xoʻjanova Gulshoda Otamurodovna	
Raqamli marketing strategiyalarining raqamli iqtisodiyotda isteʼmolchilar xulq-atvoriga taʼsirini tahlil qilish.....	214
Raxmatova Sitara Shuxratjon qizi	
Oʻzbekiston Respublikasi tijorat banklarida masofaviy bank xizmatlarini takomillashtirish.....	221
Xudayberganova Zarofat Zaxidovna	
Oʻzbekistonda kichik va oʻrta biznesni rivojlantirishda ichki va tashqi muhit.....	227
Saypullayev Ilhomjon Abduraxmonovich	
Buxgalteriya axborotining sifat tavsiflari	233
Raxmatova Shaxnoza Shukurovna	
Роль и значение логистики в развитии коммерческой деятельности торговых предприятий	240
Маматкулова Шоира Джалоловна	
Uzum yetishtirishning tashkiliy-huquqiy munosabatlari va sohani rivojlantirish imkoniyatlari.....	245
Boltayev N. N.	
Tashqi savdo jarayonlarini tashkil qilishning nazariy uslubiy asoslari.....	249
Qurbonov A. U.	
Korxonalarda pul mablagʻlari auditini takomillashtirish yoʻllari.....	254
Karamatova Noiba Xusniddinovna	
Kichik biznes subyektlarining raqobatbardoshligini oʻziga xos xususiyatlari.....	259
Axmedov Oybek Turgunpulatovich	
Агротуризм как источник дополнительного дохода для фермеров в самаркандской области.....	263
Анваров Нодир Аллаёрович, Назарова Раъно Рустамовна	
Tijorat banklari faoliyatida islomiy bank xizmatlarini rivojlantirish istiqbollari	272
Absamatov Askar Ergashovich	
Kichik biznes subyektlari faoliyatida mikromoliyaviy xizmatlar koʻrsatishning zamonaviy holati.....	277
Yusupov Abbosxon Aliyevich	
The Experience of The Japanese State in Increasing Investment Activity in Uzbekistan.....	285
Satoshi Sugahara, Ochilov Bobur	
Paxta-toʻqimachilik klasterlarida sotish baholarining tahlili.....	292
Nazarova Maryam Sharipovna, Kazakova Zulayxo Saloxiddinovna	
Tadbirkorlik subyektlari eksportida raqamli platformalardan foydalanish strategiyalari.....	297
Mamasoatov Dilshod Ravshanovich	
Tijorat banklarida xalqaro iqtisodiy sanksiyalar va eksportga taqiqlar bilan bogʻliq risklarni baholash va kamaytirish matritsasining metodologiyasi	304
Keldiyorov Shohruh Ilyos oʻgʻli	

Sotish jarayonlari hisobini buxgalteriya hisobining xalqaro standartlari asosida takomillashtirish.....	308
Eshmuradov Ulug'bek Tashmuratovich	
Tijorat banklari faoliyatida transformatsiyalanish jarayonlarining asosiy yo'nalishlari.....	313
Bekmurodov Abbos Amiriddinovich	
Agroklastarlarda moliyaviy natijalar hisobini xalqaro standartlar asosida takomillashtirish masalalari.....	318
Alikulov Abdimo'min Ismatovich, Toshpulatov Jalil Baxodirovich	
Tijorat banklarida investitsiya siyosatini amalga oshirishning muhim jihatlari.....	324
Abiyev Davron Ilxomovich	
Проблемы и решения при оптимизации финансового моделирования деятельности предприятия	331
Юлдошева Гулноза Абдинабиевна	
Hududiy iqtisodiy xavfsizlik va uning asosiy xususiyatlari.....	336
Raximov E. N.	
Boshqarish sifatining iqtisodiy mohiyati va uni rivojlantirish masalalari	343
Shoyev Davronbek Axmadjonovich, Ahmadjonova Gulsanam	
Важность данных о движении затрат для повышения эффективности управления предприятием.....	346
Расулова Ш. X.	
Korxonalar daromadlariga ta'sir qiluvchi risklarning tahlili	351
Sa'dullayev Oybek Turdiali o'g'li	
Xalqaro standartlar asosida daromadlar hisobini tashkil etish.....	364
Abdusaidov Sanjar Jaloliddin o'g'li	
Выработка страховой системы защиты владельцев депозита.....	368
Узакова Камола Бехзодовна	
Обзор законодательных и регуляторных положений по введению и регулированию Исламской банковской деятельности в юрисдикции Республики Казахстан	372
Ёркулов Умиджон	
Перспективы развития производства и экспорта плодоовощной продукции в Узбекистане	378
Узганбаева Дилноза Тохтасиновна	
Перспективы развития государственного управления высшим образованием в условиях функционирования рынка	382
Умаров Диёр Равшанович	
O'zbekiston moliya tizimida mahalliy moliyaning o'ziga xos xususiyatlari	388
Turopova Nigora Xolmurod qizi	
Qishloq joylarda xizmat ko'rsatish sohasi orqali aholini ish bilan bandligini ta'minlash istiqbollari.....	393
Taylakova Dilafro'z Baymamatovna	
Увеличение привлекательности инвестиций в туристической отрасли через стратегическое финансирование	399
Хусниддинов Нуриддин	
Agrobiznesni innovatsion rivojlantirish loyihalarini moliyalashtirishning metodologik asoslari.....	402
To'ychiyev Abduraxmon G'ofurovich	
Virtual bank – kelib chiqishi va moliyaviy xizmatlar kelajagi.....	406
Nabiyeva Feruza Odilovna	
Проблемы и перспективы развития депозитных операций коммерческих банков Республики Узбекистан	411
Холмирзаев Эльбек Бахтиерович	
Smart-shartnomalar – raqamli marketingning zamonaviy texnologiyalaridan biri sifatida	415
Yahyojonov N. B.	
Banklarda depozit operatsiyalarini hisobini yuritish tartibi.....	420
Mirzayeva Xilola Jaloliddin qizi	
Kichik biznes korxonalariga xorijiy investitsiyalarni jalb qilishning iqtisodiy samaradorligi	424
Mamanazarova N. J., Jamilova N. X.	
Проблемы привлечения финансирования за счет корпоративных облигаций	429
Рахмедова Мадинахон Нусрат кизи	
Формирование финансовой стратегии местных бюджетов	433
Примова Н. И.	
Xizmat ko'rsatish korxonalarini soliqqa tortishning dolzarb muammolari va ularning yechimlari	440
Pardayev Jamshid Muzaffarovich	
O'zbekistonda hududlar kesimida raqamli iqtisodiyotning rivojlanish holati.....	445
Uralov Baxtiyor Maxmudovich, Ishturdiyev Hasan Abdigapparovich	
Experience of Islamic financial organizations in CIS countries and opportunities to use it effectively in Uzbekistan	450
Sattarova Dilfuza Dilshodbekovna	

Qashqadaryo viloyati hududlarining vertikal o'sish holati va xususiyatlari	456
Erkayeva Gulbaxor Panjiyevna, Raximova Madina Shuxrat qizi	
Innovatsion o'sishga inson kapitali ta'sirining zamonaviy yondashuvlari.....	462
Ostanov Egamberdi, Ostanova Mashxura Egamberdiyevna	
Kapital bozorida institutsional investorlar sifatida sug'urta kompaniyalari ishtiroki	466
Omonov Sardor O'lmasovich	
Tadbirkorlik subyektlarining raqamli transformatsiyasining asosiy va muhim jihatlari.....	472
Nutfulloyev Tolib G'olib o'g'li	
Korxonalarda korporativ madaniyatni rivojlantirish asoslari.....	478
Sadikova Muslima Alisher qizi	
Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlari (MHXS)ga muvofiq moliyaviy hisobotlarni tuzish usullari.....	483
Sabirova Zaynab Qadambayevna	
Фондовые рынки и финансовая грамотность: путь к финансовому осознанию	488
Режаббаев Сарвар Умархонович	
Turistik korxonalarda yashil innovatsion mahsulotlar orqali samaradorlikni oshirish.....	491
Ruzibayeva Nargiza Xakimovna	
Milliy kapital bozorida korporativ qimmatli qog'ozlar amaliyoti tahlili.....	497
Otaxonova Shohyora	
Aholining turmush farovonligini yashlashning ijtimoiy-iqtisodiy masalalari	502
Qobilova Shaxnoza	
Surxondaryo viloyatida sug'oriladigan yerlardan foydalanish holatining statistik tahlili	505
Sharifi Abdul Fatah	
Economic and Social Significance of Personnel Management in Manufacturing Enterprises: A Dual Dimension Analysis.....	512
Sarimsakov Baxtiyor Rahmonjanovich	
Samarqand viloyatida iste'mol tovarlar bozorining rivojlantirish istiqbollari	518
Usmanov Zayniddin Berdirasulovich	
Qurilish tashkilotlarida xodimlarning innovatsion faolligini oshirish yo'llari	523
Usmanov Ixom Achilovich	
Investitsiya jozibadorligini baholashning o'ziga xos jihatlari va metodlari.....	527
Uroqboyeva Farzuna Axmadjonovna	
Mamlakatning iqtisodiy rivojlanishida sanoat 4.0 ning roli: tahlil va natijalar	532
Xujaxonova Sitara Baxtiyor qizi	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida qishloq joylarda davlat xususiy sherikchilik asosida raqamli xizmatlarni takomillashtirish.....	537
Xalimov Shaxboz Xalimovich	
Kichik firmalar raqobatbardoshligini oshirishning mintaqaviy muammolari (Xorazm viloyati misolida)	542
Vaisov Dilshod Ibodullayevich	
"Sam Antep Gilam" mchjda marketingni boshqarishni takomillashtirish yo'llari	549
Usmonova D. I.	
O'zbekistonda energetika korxonalari faoliyatida korporativ boshqaruvining baholash usullarini tahlili.....	555
Abduraxmonova Zarina Muysinjonovna	
Factors for the Development of The Industrial Sector of the Economy	559
Zakhidov Nodir Umidjanovich	
Mintaqa tumanlararo xo'jalik yurituvchi subyektlar qo'shma biznesini konvergent modeli	563
Yusupov Fayzulla Yakubovich	
Aholini biznesga jalb qilishda tijorat banklarining roli.....	567
Yaxshimuratova Xasiyat Xudaybergenovna	
Mahalliy gastronomik turizmni rivojlantirishda nazariy asoslar.....	571
Sultonov B. A.	
Organizational Factors Influencing Leadership Styles and Procurement Outcomes	575
Saidakhmedov Islomjon Uligbekovich	
Проблемы привлечения иностранных инвестиций в инновационном развитии экономики Узбекистана.....	580
Хамракулова О. Д., Халмурзаев М., Аликулов С. А.	
Тенденции развития жилищного строительства.....	585
Алиева Зилола Маматвалиевна	
Учет и анализ производственных затрат на предприятиях	589
Аделя Азаматовна Нематова, Ибрагимов Мансур Мардонович	

Meva-sabzavotchilik klasterlarini rivojlantirishda xorij tajribasi.....	592
Botirov Erkinjon Xayitovich	
Zamonaviy xizmat ko'rsatish bozori: xalqaro tendensiyalar va uy-joy fondi muammolari sarhisobi.....	598
Sanakulova Barnogul Rizakulovna, Berdiyeva Dilfuza Axatovna	
Роль рынка капитала в обеспечении макроэкономической стабильности Республики Узбекистан	605
Дадаханова Саида Махаммаджон кизи	
Iqtisodiyotning xususiy sektorida inson resurslarilarni moddiy rag'batlantirishni takomillashtirishda xorij tajribasi.....	608
Baxtiyorova Umida Ulug'bek qizi	
Korxonalarning investitsiya faolligini ta'minlashda soliqlarning rag'batlantiruvchi rolini oshirish xususiyatlari.....	613
Ilyasova Barno Axmadovna	
Dunyo davlatlari iqtisodiyotini rivojlantirishda investitsiyalarni jalb qilish tendensiyalari.....	618
Imomaliyeva Mohizoda, Raxmatullayev Lazizbek Nematullo o'g'li	
Особенности применения теории игр в задачах организационно-экономического механизма тепличного хозяйства	623
Дурманов Акмал Шаймарданович	
Sanoat korxonalarida iqtisodiy resurslar mohiyatini tavsiflovchi tushunchalar	628
Doniyorova Shaxnoza Doniyorovna	
Mikromoliyalash tashkilotlari faoliyatining operatsiyalar tahlili.....	633
Kamalov Shuxrat Kamalovich	
Temiryo'l transporti sanoat kompleksi korxonalarida ijtimoiy va mehnat munosabatlarini takomillashtirishning nazariy va uslubiy asoslari.....	637
Kadirova Sharofat Amonovna	
Qishloq xo'jalik korxonalarida xarajatlar hisobi va mahsulot tannarxini takomillashtirish masalalari	645
Yuldashev Sherali Xayitovich, Ishturdiyev Hasan Abdigapparovich	
Анализ экологических факторов и их влияние на финансовую безопасность страны.....	650
Ёдгоров Сардорбек Самадович	
Superior directions, modern trends and prospects for the development of the financial market.....	655
Narziyeva Guzal Baxtiyorovna, Raximova Umida Rabbimovna	
Kichik biznesning eksport salohiyatini oshirishda jahon tajribasi	659
Kambarova Sh. M.	
Theory and practice of evaluation of capital assets in Uzbekistan.....	665
Usmonov Bunyod	
Xizmat ko'rsatish sohasini asosiy tarmoqlariga yo'naltirilgan global investitsiyalar holati va prognozini tahlili	668
Muxammadiyev Kamoliddin G'ulomiddinovich	
Методологические основы банковского кредитования и классификация факторов, влияющих на особенности получения кредитов	672
Каримова Азиза Махмадризовна	
Sanoat salohiyati va omillar unumdorligini iqtisodiy-statistik baholash usullari.....	676
Kasimov Azamat Abdulkarimovich	
Цифровизация банков: риски и стратегии управления финансовыми активами в цифровой эпохе.....	682
Кодиров Бобур	
Davlat-xususiy sherikligi asosida iqtisodiyot tarmoqlarining investitsion salohiyatini oshirishning o'rta muddatga mo'ljallangan istibollari (O'zbekiston temiryo'llari AJ misolida)	689
Qodirov Jasurbek Sharofitdinovich	
Banklarda mummoli kreditlar bilan ishlash: samarali strategiya va yondashuvlar	696
Mirsaliyev Erkin Ergashevich	
Agrosanoat ishlab chiqarishining raqobatbardoshligini oshirish va uning innovatsion rivojlanish bilan o'zaro bog'liqligi	700
Dusmatov Begmuhammad Olimjonovich, Muxtorova Oydin Sayfiddin qizi	
Hududlar iqtisodiyotini oshirishda investitsiyalarning roli	707
Akishova Shaxnoza Davlet qizi	
Xizmat ko'rsatuvchi korxonalarning iqtisodiy salohiyatini shakllantirish mexanizmlari	712
Erdonov Muhammadamin Erdon o'gli, Ibragimov Shoxrux Baxtiyorovich, Ataqulov Jahongir Valijon ug'li	
Sug'urtada andarrayting xizmatini (ARDL) modeli tahlili asosida takomillashtirish	717
Mirzoyev Sayfullo Fayzulloyevich	
Роли банков в повышении привлекательности инвестиционной среды в Узбекистане.....	727
Насиров Дилшод Фарходович	

Пути улучшения инвестиционного климата в Республике Узбекистан	731
Нозимов Элдор Анварович, Санатиллоев Ферузшох Бахтиёр угли	
Iqtisodiyot, atrof-muhit, jamiyat va madaniyat o'rtasidagi muvozanatga – obodonlashtirish xizmatlarining ta'siri.....	737
Norkulova Dilfuza Zoxidovna, Xayitov Jamshid Xolvoyevich	
Повышение эффективности депозитной политики в коммерческих банках.....	741
Нуриллаев Рахмат Ярашевич, Нуриллаев Шердил Жамолиддин угли	
Xo'jalik yurituvchi subyektlarda tovar-moddiy zaxiralar manbalari va ularni shakllantirish amaliyoti	747
Nurmanov Ulugbek Anorbayevich	
Yer rentasi mulkchilik munosabatlari rivojlanishning zaruriy sharti sifatida.....	752
Abdunazarov O.	
Формирование и развитие цифровой экономики (на примере российской федерации и Республики Узбекистан)	756
Ким П. В.	
Tijorat banklari korporativ boshqaruvida bank xizmatlari samaradorligini	760
Kudratov Sunnatulla Ropijanovich	
Tijorat banklari depozit siyosatining banklar resurs salohiyatini oshirishdagi roli	764
Jo'rayev Isroil Ibrohimovich	
Ways of Development of Electronic Commerce in Uzbekistan	770
Javlijev Nuriddin Bektemir o'g'li	
Hydro Energy as the Important Factor of the "Green Economy"	775
Isroilov Xusanboy Ibrohimjon o'g'li	
Navoiy viloyatida turizmni rivojlantirish	781
Isomiddinov Sherzod Sirojiddin o'g'li, Azamatova Nozima Jaxongirovna	
Mehnat resurslaridan foydalanish samaradorligi (Qoraqalpog'iston Respublikasi misolida).....	784
Halimova Dilora Olimboyevna	
Davlat qimmatli qog'ozlari bo'yicha daromadlilik egri chizig'ini aniqlashning fiskal va monetar siyosatni muvofiqlashtirishdagi ahamiyati	787
Hakimov Hakimjon	
Intellectual mulkni boshqarish jarayonlari o'rganishning nazariy muammolari.....	793
Tirkashyev Farhod Mahmudovich	
Sug'urta kompaniyalari va tijorat banklari integratsiyalashuv jarayonini zarurligi va ahamiyati.....	796
Xudoyberdiyeva Sadoqat Abdumannonova	
Роль Среднеазиатских коллекций в развитии музеев России	801
Абдуллаева Нигора Санжаровна	
Hududlarda inklyuziv turizmni rivojlanish muammolari va istiqbollari.....	804
Qo'ziboyev Boxodir Azzamboy o'g'li, Ibragimov Behruz Ravshan o'g'li	
Oliy ta'lim tizimida talabalar bilimni yuksaltirish jarayoni: muammolar va yechimlar	808
Hakimov Nazar Hakimovich, Vaxobova Marg'uba Abduxamidovna	
Yashil iqtisodiyot: mazmun mohiyati, nazariya va amaliyot	812
Yuldashev Mutallib Ibroximovich	
Samarqand viloyatida iste'mol tovarlar bozori tahlili	819
Xudaynazarova Dilnoza Gafurovna	
"HAVAS COMFORT MEDEL" MChJda marketing xizmatini tashkillashtirish va uning samaradorligini oshirish yo'llari	823
Musyeva Shoirazimovna	
Tadbirkorlik subyektlari faoliyatini soliqlar vositasida rag'batlantirishning klassik nazariyalaridan foydalanish imkoniyatlari.....	831
To'xsanov Qudratillo Nozimovich	
Yoshlarning ish bilan bandligini ta'minlashning asosiy yo'nalishlari.....	837
Mamaraximov Bekzod Erkinovich	
Chakana bank xizmatlarini rivojlantirish hududlar barqaror rivojlanishining omili sifatida	841
Niyozov Zuxur Davronovich	
Raqamli texnologiyalar asosida oziq-ovqat ta'minoti zanjirini rivojlantirish omillari	845
Yusupov Muxiddin Soatovich	
O'zbekistonda korporativ kreditlash amaliyotini rivojlantirish orqali investitsiya jalb qilish imkoniyatlari.....	855
Asatullayev Alisher	
Davlat budjeti jarayonini takomillashtirish masalalari	860
Ataxanov Bekpo'lat Abdullayevich	
Особенности применения теории игр в задачах организационно-экономического механизма тепличного хозяйства	866
Дурманов Акмал Шаймарданович	

Yuridik shaxslar mol-mulkini soliqqa tortishni rivojlantirish yo'llari	872
Gadayev Jaxongir Muhammadi o'g'li	
Some Principle Issues in the Effective use of Budget Funds in Universities	876
Khairiddinov Sh. B.	
Directions of Using Negotiations in Keeping Peace and Ensuring Stability in Society	879
Kholdarova Fariza Tukhtabaevna	
Elektrotexnika sanoati korxonalarida qayta tiklanuvchi energiya manbalaridan samarali foydalanish.....	883
Mamayusupova Mashxura Sodiqovna	
Elektron tijoratning zamonaviy iqtisodiyotga ta'sirini o'rganish va uni rivojlantirishning asosiy yo'nalishlarini aniqlash	887
Maxmudov Lazizbek Ubaydullo o'g'li	
Foreign Direct Investment and Electricity Consumption During Uzbekistan's Green Transition	896
Nurbek Khalimjonov	
Davlat-xususiy sheriklik loyihalarini qarz kapitali orqali moliyalashtirishni takomillashtirish	902
Obломуродов Нарзулло Наймович, Шавкатов Наврузбек Шавкатович	
Mol-mulk solig'ining soliqqa tortish tartibini takomillashtirish	910
Poyonov Bobur Bekmurod o'g'li	
Konfutsiychilik axloqiy negizlarida olamiy tartibot.....	916
Ruzmatova Gulnoz Miraxrarovna	
"Yashil iqtisodiyot"ni joriy etish istiqbollari	923
Saloxov Sirojiddin Sadriddin o'g'li	
Investitsiyaning iqtisodiy mohiyati va O'zbekiston iqtisodiyotida tutgan o'rni.....	928
Samijonov Musobek G'ayratjon o'g'li	
O'zbekiston qishloq hududlarida maishiy xizmat ko'rsatish sohasini rivojlantirish.....	933
Sharifov Shuhrat Saidahmadovich	
Exploring Big Data Applications for Knowledge Management in Higher Education Administration.....	936
Shakhzod Saydullaev	
O'zbekiston sug'urta bozorida qayta sug'urta faoliyatini rivojlantirish istiqbollari.....	944
Sharobiddinov Akramjon Goyibbayevich	
Ekologik turizmning turlari va uni tashkil etishda tabiiy resurslarning ahamiyati.....	950
Soatov Yusuf Xo'jayor o'g'li	
Mamlakatga xorijiy investitsiyalarni jalb etishda investitsion jozibadorlikni oshirish istiqbollari	954
To'laganova Ruhshona Farrux qizi	
Raqamli iqtisodiyotga o'tish sharoitida maktabgacha ta'lim xizmatlarini holati	959
Umurzakova Dilnoza Egamberdiyevna	
Issues of Improving Production Cooperation in the Industry Network of Our Country	964
Xomidov Mirodiljon Xasanboy o'g'li	
Foydaning soliq obyektiga sifatida shakllantirish zaruriyati.....	971
Yo'ldasheva Mohiraxon Ochestva	
O'zbekistonda energetika korxonalari faoliyatida korporativ boshqaruvining baholash usullarini tahlili.....	975
Abduraxmonova Zarina Muysinjonovna	
Soliq organlari va soliq to'lovchilar o'rtasidagi munosabatlarning yangi tizimi sharoitida soliq nazorati.....	980
Abdusherozov Abdullo Baxtiyorovich	
"Ijtimoiy himoya yagona reyestri" axborot tizimining aholini ijtimoiy himoya qilishdagi o'rni.....	984
Aliyev Ma'ruf Komiljon o'g'li	
O'zbekistonda sug'urta kompaniyalarining moliyaviy barqarorligini ta'minlash yo'nalishlari.....	991
Baxriyev Dilshod Rizvonkulovich	
Анализ влияния цифровой экономики на эффективность налоговых органов	996
Бобомуротова Манзура Панжи кизи	
Tadbirkorlik muhitini yaxshilash orqali kambag'allikni qisqartirish va aholi daromadlarini oshirishning iqtisodiy-ijtimoiy ahamiyati.....	1000
Irmatova Lola	
Korxonalarda pul mablag'lari auditini takomillashtirish yo'llari.....	1005
Karamatova Noiba Xusniddinovna	
Hududlarda inklyuziv turizmni rivojlanish muammolari va istiqbollari.....	1010
Qo'ziboyev Boxodir Azzamboy o'g'li, Ibragimov Behruz Ravshan o'g'li	
Yashil iqtisodiyotga o'tish ekologik barqarorlikning muhim omilidir	1014
Yuldashev Farhodbek Abdumutalibovich	
Strategik boshqaruv hisobini tashkil etish asoslari va tamoyillarini takomillashtirish.....	1017
Pardayeva Shahnoza Abdinabiyevna	
Факторы развития культурного туризма в Узбекистане	1022
Пулатова Сурайё Юлдашевна	

Iqtisodiyotni raqamlashtirish sharoitida oilaviy korxonalarining xizmatlar ko'rsatish sohasidagi o'rni va funksiyalari.....	1026
Tog'ayeva Dilnoza Azamatovna	
Совершенствование методологии исследования демографических процессов.....	1031
Тула Нодирбек Баходир угли	
Инновационные технологии в сфере страхования.....	1037
Хайдарова Нигинахон Шухрат кизи	
Iqtisodiyotni innovatsion isloh qilish sharoitida yer hisobini yuritishning ahamiyati.....	1042
Hojiyev Qo'chqor Mamadiyorovich	
Qattiq maishiy chiqindilarni utilizatsiya qilish orqali qayta tiklanuvchi energiya manbalaridan keng foydalanishni takomillashtirish.....	1047
Sherqulov Nodir Erkin o'g'li	
Мировой опыт использования денежных и натуральных трансфертов в социальном обеспечении.....	1052
Гулноза Тохиروна Самиева	
Davlat xaridlarini amalga oshirish orqali raqobatni rivojlantirish yo'llari.....	1057
Majidov Nizomjon	
Raqamli iqtisodiyot davrida kontent marketingdan foydalanish va uning bosqichlari.....	1064
Tohirjonov Ahmadjon Tohirjon o'g'li, Ergashxodjayeva Shaxnoza Djasurovna	
Aksiyadorlik jamiyatlari kapitalini shakllantirish manbalari va usullarini takomillashtirish.....	1070
Norqulov Mirsaid Tulqin o'g'li	
Qishloq xo'jaligi sohasida investitsion jozibadorlikni oshirish zaruriyati.....	1075
Badalov Jamshid Jamolovich	
Foyda solig'i tushumi va uning O'zbekiston soliq-budjet tizimidagi ahamiyati.....	1080
Shirinov Sabir Erkinovich	
O'zbekistonda davlat korxonalari aksiyalarini moliya bozorlarida sotishni jadallashtirish yo'nalishlari.....	1084
Anvar Eshmatov	
Baliqchilik xo'jaliklarida xodimlar bilan hisob-kitoblar hisobining tashkiliy va uslubiy jihatlarini.....	1088
Ametova Nasiba Danilovna	
Tijorat banklari tomonidan eksportyor korxonalarining kreditlash amaliyotini takomillashtirish.....	1092
Bayjanova Gozzal Sarsengaliyevna	
Digital Transformation of Tax Systems.....	1096
Boburjon Turanboyev Qodirjon o'g'li, Musabekov Sherali Nazarali o'g'li	
Yangi O'zbekistonda xotin-qizlarning ijtimoiy-iqtisodiy faolligini oshirish yo'nalishlari.....	1101
Raxmonova Aziza Tolibovna	
Transitioning to a Green Economy and Implementing Sustainable Technological Changes in Uzbekistan.....	1106
Umarov Elshod G'ulom o'g'li	
Texnik yo'nalishdagi oliy ta'lim muassasalari daromadlari tarkibi va ularning o'ziga xos jihatlari.....	1112
Yuldashov Elmurod Abdujalil o'g'li	
Совершенствование системы профессионального управления жилищно-коммунальным хозяйством Узбекистана.....	1116
Икромов Ханифа Одилевна	
Sanoat korxonalarini kreditlash amaliyotining zamonaviy holati.....	1121
Kamalova Jamila	
O'zbekistonda davlat ishtirokidagi korxonalarining huquqiy maqomi va ularni isloh qilishning istiqbollari.....	1125
Qahhorov Azizjon Ahror o'g'li	
Nodavlat notijorat tashkilotlari mablag'lari va ulardan foydalanish to'g'risidagi bajarilishlarga oid hisobotni tuzish va taqdim etish tartibi.....	1131
Ne'matov Oybek Ismatullayevich	
Предприятие автомобильной промышленности как объект реализации концепции устойчивого развития.....	1136
Туйчиев Комилжон Лазизович	
Tijorat banklari aktivlari diversifikatsiyasining nazariy ahamiyati.....	1143
O'ktamova Nozima Narzulla qizi	
Tijorat banklarida yangi masofaviy bank xizmat turlarini rivojlantirish.....	1146
Umarov Abdulquddus Abdilxatovich	
Некоторые вопросы эконометрической оценки CES – функций и их практическое применение в экономических задачах.....	1151
Шадиева Гулнора Мардиевна, Усманов Фарзод Шохрухович	
Использование искусственного интеллекта в спортивной индустрии.....	1158
Усманова Дилфузахон Иброхимовна	
The Role and Significance of Internal Audit as an Effective System of Internal Control in Business Entities.....	1163
Po'latov Sherzodbek Oybek o'g'li, Farmonov Ilhomjon Iqboljon o'g'li	

Qishloq xo'jaligini barqaror rivojlantirishda investitsiyalardan foydalanishni takomillashtirish (Andijon viloyati misolida)	1168
Xolmatov Sanjarbek Xojimatovich	
O'zbekiston temir yo'l transport tizimi rivojlanishining asosiy ko'rsatkichlari	1174
Qilichev Umid Ibadullayevich	
Hozirgi kunda O'zbekiston Respublikasi sharoitida raqamli banklar resurslarini oshirish choralari	1181
Xamraqulova Gulnozaxon Faxriddin qizi	
O'zbekiston Respublikasi tijorat banklari kredit foiz stavkasini muvofiqlashtirish masalalari	1185
Jumayev Muzaffar Mahmud o'g'li	
O'zbekistonda Islom banklari faoliyatini tashkil etishning ijtimoiy-iqtisodiy ahamiyati	1191
Vasiyev Alisher Samiyevich, Sayfullayev Sirojiddin Soli o'g'li	
Islom iqtisodiyotining mohiyati	1197
Sayfullayev Sirojiddin Soli o'g'li	
Budjet mablag'larini taqsimlanishi va maqsadli sarflanishida inson kapitalidan foydalanish va jamoatchilik nazoratining samaradorligi	1201
G'ofurov Bekzod Fayzulla o'g'li	
Maxsus iqtisodiy zonalar investitsiya muhiti jozibadorligini oshirishda tarif va notarif mexanizmlaridan foydalanish imkoniyatlari	1207
Ja'sur Umirzoqov Artiqboy o'g'li	
Перспективное развитие промышленной кооперации между странами	1212
Назарова Раъно Рустамовна, Жартай Жанибек Маратулы	
Soliqlar yig'iluvchanligini oshirishga ta'sir etuvchi omillar	1218
Berdiyeva Uguloy Abduraxmanovna	
Ta'lim sifatini ta'minlash oliy ta'lim xizmatlari bozorini rivojlantirishning asosiy omili	1222
Nematov Inatillo Ubaydullayevich	
Aholiga ko'rsatiladigan bank xizmatlarini takomillashtirish	1228
Umurzakova Adiba Ochilovna	
Tijorat banklari resurslari shakllanishining manbalari va yo'llari	1232
Raxmanov Ilxom Xurramovich	
Факторы развития культурного туризма в Узбекистане	1238
Пулатова Сурайё Юлдашевна	
Пути эффективного использования внутренних инвестиций в национальной экономике	1242
Рафиева Зарина Хусановна	
Development of the Country's Economy Through the Development of the Stock Market in Developing Countries	1246
Akhmedov Doniyorbek	
O'zbekistonda raqamli iqtisodiyotini rivojlanishi va uning asosiy yo'nalishlari	1250
Azizova Manzura Ibragimovna	
The theoretical importance of product cost reduction in industrial production	1254
Dilfuza Baxramovna Safarova	
Fond bozorlarining tashkil etilishi va rivojlanish tendensiyalari	1261
Shamsiyev O'ktam Sayfitdinovich	
Mamlakatda davlat tibbiyot muassasalarining tutgan o'rni va ularni rivojlantirish yo'nalishlari	1266
Sultonova Mushtariy Abdulabbosovna	
Obligatsiyalar bozorida banklarning ishtiroki va ahamiyati	1272
Xushvaqov Islombek Muxammadi o'g'li	
Milliy iqtisodiyotimizda investitsiya portfelini shakllantirishning nazariy asoslari	1277
Ibragimov Gafurjan Axmetovich	
Kompaniyalarning tashqi savdo faoliyatini moliyalashtirishning nazariy asoslari va xorij tajribasi	1282
Ibragimov Mansur Axmedovich	
Mahalliy byudjetlar xarajatlari ijrosining samaradorligini oshirish masalalari (Jizzax viloyati misolida)	1286
Mamayusupov Omonulla Mamatqulovich	
Ключевые факторы успеха в мотивации и управлении проектными командами	1294
Мансурова Севара Мансуровна	
Mehmonxona biznesida CRM tizim xizmatlarini loyihalash	1297
Ishanxodjayeva Dilfuza Erkinovna	

DAVLAT QIMMATLI QOG'OZLARI BO'YICHA DAROMADLILIK EGRI CHIZIG'INI ANIQLASHNING FISKAL VA MONETAR SIYOSATNI MUVOFIQLASHTIRISHDAGI AHAMIYATI

Hakimov Hakimjon

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti tadqiqotchisi

Annotatsiya: Ushbu maqolada davlat qarzining optimal darajasini va davlat qimmatli qog'ozlarining daromadlilik egri chizig'ini aniqlashning soliq-budjet va pul-kredit siyosatini muvofiqlashtirishdagi ahamiyati o'rganiladi. Muallif davlat qarzi chegaralarini belgilashning nazariy va amaliy jihatlarini, jumladan, ularning iqtisodiyotning taraqqiyoti va barqarorligiga ta'sirini tahlil qiladi. Daromad egri chizig'ining davlat qarzi dinamikasiga va mamlakatdagi umumiy makroiqtisodiy vaziyatga ta'siri ko'rib chiqiladi.

Kalit so'zlar: davlat qarzi, qarzning optimal darajasi, daromadlilik egri chizig'i, davlat qimmatli qog'ozlari, siyosatni muvofiqlashtirish, makroiqtisodiy barqarorlik.

Abstract: This article explores the importance of determining the optimal level of public debt and the yield curve of government securities in the coordination of fiscal and monetary policy. The author analyzes the theoretical and practical aspects of determining the boundaries of public debt, including their impact on the stability and sustainability of the economy. The influence of the yield curve on the dynamics of public debt and on the overall macroeconomic situation in the country is considered.

Key words: public debt, optimal level of debt, yield curve, government securities, policy coordination, macroeconomic stability.

Аннотация: В данной статье исследуется значение определения оптимального уровня государственного долга и кривой доходности государственных ценных бумаг в координации фискальной и монетарной политики. Автор анализирует теоретические и практические аспекты определения границ государственного долга, включая их влияние на стабильность и устойчивость экономики. Рассматривается влияние кривой доходности на динамику государственного долга и на общую макроэкономическую ситуацию в стране.

Ключевые слова: государственный долг, оптимальный уровень долга, кривая доходности, государственные ценные бумаги, координация политик, макроэкономическая стабильность.

KIRISH

Iqtisodiy dinamikaning doimiy o'zgarib turadigan dunyosida davlat qarzining maqbul darajasini aniqlash va davlat qimmatli qog'ozlarining daromadlilik egri chizig'ini boshqarish budjet-soliq va pul-kredit siyosatini muvofiqlashtirish jarayonida markaziy masalalarga aylanib bormoqda.

Zamonaviy iqtisodiy sharoitda davlat qarzi aksariyat mamlakatlar moliyaviy boshqaruvining ajralmas elementiga aylandi. Shu bilan birga, davlat qarzining maqbul darajasi masalasi murakkab va ko'p qirrali bo'lib, u hozirgi makroiqtisodiy muhit, kelajakdagi iqtisodiy prognozlar, siyosiy iroda kabi bir qator omillarni o'z ichiga oladi.

Shuningdek, davlat qimmatli qog'ozlarining daromadlilik egri chizig'i davlatning qarz mablag'lari qiymatini shakllantirishda hal qiluvchi rol o'ynaydi va iqtisodiyotning umumiy dinamikasiga ta'sir qiladi. Daromad egri chizig'ini tushunish va boshqarish ayniqsa, turg'unlik va iqtisodiy tebranishlar sharoitida dolzarb hisoblanadi.

ADABIYOTLAR SHARHI

Ilmiy adabiyotlarda davlat qarzlarning iqtisodiy o'sishga ta'siri haqidagi munozaralar iqtisodchilar uchun qizg'in mavzulardan biri ekanligini hisobga olib, mazkur mavzuda o'tkazilgan ilmiy tadqiqotlarning ko'lami katta ekanligi tushunarli holatdir.

Iqtisodchilar Marta Gómez-Puig, Simón Sosvilla-Rivero va Inmaculada Martínez-Zarzoso (2022)larning "On the heterogeneous link between public debt and economic growth" nomli maqolasida qarz har bir mamlakatda iqtisodiy o'sishga qanday ta'sir qilishi 115 mamlakatning 1995-yildan 2016-yilgacha bo'lgan davrdagi ma'lumotlari asosida o'rganib chiqilgan. Buning uchun mualliflar guruhlangan qat'iy ta'sir (The grouped fixed effect-GFE) baholovchisi deb ataladigan statistik usuldan foydalanib mamlakatlarni o'xshash belgilarga ko'ra guruhlariga bo'lgan. Shuningdek, ushbu o'zgarishga hissa qo'shadigan omillarni o'rganish uchun multinomial logit deb nomlangan statistik modeldan foydalanilgan. Guruhlangan qat'iy ta'sir (GFE) baholovchisi har biri qarz va o'sish o'rtasida o'ziga xos munosabatlarga ega bo'lgan besh xil mamlakatlar guruhini aniqlagan. Natijalar shuni ko'rsatdiki, qarzning o'sishga ta'siri muassasalar sifati, ishlab chiqarish xarajatlari nisbati, qarz darajasi va qarzni to'lash muddati kabi omillarga bog'liq ^[1].

Iqtisodchilar M. Ayhan Kose, Franziska L. Ohnsorge, Carmen M. Reinhart va Kenneth S. Rogoff (2021) larning "The aftermath of debt surges" nomli tadqiqotida qarz yukini kamaytirish uchun ilgari qo'llanilgan keng qamrovli strategiyalarni o'rganadi.

Tadqiqotchilar iqtisodiy o'sishni rag'batlantirish, fiskal tejamkorlik choralari qo'llash, davlat aktivlarini sotish va boylikka soliq solish kabi an'anaviy yondashuvlarni, shuningdek, inflyatsiyaning o'sishiga yo'l qo'yish, foiz stavkalarini cheklovchi moliyaviy siyosatni amalga oshirish va qarzni o'zgartirish yoki undan kechish bo'yicha choralar ko'rish kabi muqobil yondashuvlarni o'rganadi.

Mualliflarning fikricha, ushbu variantlarning samaradorligi har bir mamlakatning o'ziga xos xususiyatlariga va qarzning turiga qarab o'zgaradi. Biroq bu variantlarning barchasi siyosiy, iqtisodiy va ijtimoiy xarajatlar bilan bog'liqligini tan olish muhimdir. Ba'zi variantlar faqat kuch bilan amalga oshirilsa samarali bo'lishi mumkin. Shuningdek, hukumatlar qiyin paytlarda o'z siyosatlarini o'zgartirishi odatiy holdir.

Xulosa o'rnida, qarzni kamaytirish bilan bog'liq muammolar global boshqaruv, shu jumladan, rivojlangan iqtisodiyotlarning rivojlanayotgan bozor va rivojlanayotgan iqtisodiyotlar (EMDEs)ga potentsial iqtisodiy zarbalarga dosh berishga yordam berish darajasi to'g'risida kengroq savollar tug'diradi ^[2].

Iqtisodchilar Andrea Berardi va Alberto Plazzi (2022)larning "Dissecting the yield curve: The international evidence" nomli maqolasida foiz stavkalariga ta'sir qiluvchi turli omillarni tushunishga yordam beradigan matematik model ishlab chiqiladi. Ushbu model foiz stavkalarini uchta asosiy komponentga ajratadi: kutilayotgan kelajakdagi stavkalar, uzoq muddatli obligatsiyalarni ushlab turish uchun qo'shimcha kompensatsiya (muddatli mukofot) va daromadlilik egri chizig'ining egri chizig'idagi o'zgarishlarning ta'siri (qavariqlik muddati). Shuningdek, maqolada ushbu komponentlar bilan bog'liq real foiz stavkalari va inflyatsiya ko'rsatkichlari ko'rib chiqiladi. Model daromadlilik bilan bog'liq omillarni ham, makroiqtisodiy omillarni ham hisobga oladi va u bozorning umumiy o'zgaruvchanligida oldindan aytib bo'lmaydigan o'zgarishlar ehtimolini o'z ichiga oladi.

Model AQSh, Yevrozona, Buyuk Britaniya va Yaponiyaning daromadlilik egri chizig'iga qo'llanilgan. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, so'nggi yigirma yil ichida qisqa muddatli foiz stavkalari bo'yicha kutishlar doimiy ravishda kamaydi va umumiy daromadlilik harakatlariga eng muhim ta'sir ko'rsatdi. Investorlarga uzoq muddatli obligatsiyalarga ega bo'lishlari uchun kompensatsiya beradigan mukofot atamasi obligatsiyalarning muddati uzaygan sari ortadi, ammo oldingi tadqiqotlar bilan solishtirganda daromadlilik prognozlaridagi o'zgarishlarning kichikroq qismini tushuntiradi.

Ushbu mamlakatlar o'rtasidagi daromadlilikning birgalikda harakatlanishini tahlil qilganda, Amerika Qo'shma Shtatlarida paydo bo'lgan zarbalar global miqyosda uzoq muddatli foiz stavkalariga eng kuchli ta'sir ko'rsatishi aniqlangan. Boshqa tomondan, Yaponiya bozori boshqa mamlakatlardan kelib chiqadigan zarbalarga ayniqsa, sezgir ekanligi aniqlangan ^[3].

Iqtisodchilar Emanuel Moench va Soroosh Soofi-Siavash (2022) larning "What moves treasury yields?" nomli maqolasida daromadlilik yangiliklari shoki G'aznachilik daromadiga darhol ta'sir qilmaydigan, ammo ularning kelajakdagi o'zgarishlariga sezilarli ta'sir ko'rsatadigan yangilik sifatida aniqlaydilar.

Dastlab, yangiliklar shoki sodir bo'lganda, muddatli mukofotlar va kutilgan qisqa stavkalar bir-birini qoplaydi, natijada daromadlilikka darhol javob berilmaydi.

Muddatli to'lovlarga ta'sir tezda yo'qolsada, kutilgan qisqa stavkalar va shu tariqa daromadlilik vaqt o'tishi bilan doimiy ravishda pasayadi. Natijada, shok G'aznachilik daromadining bir necha yil ichida sezilarli 50% o'zgarishini tashkil qiladi.

Ijoiy daromadlilik yangiliklari shoki mavjud bo'lganda, u qimmatli qog'ozlar va obligatsiyalar bozori o'zgaruvchanligining tasodifiy keskin o'sishi bilan birga keladi va asosiy iqtisodiy ko'rsatkichlar ham bir vaqtning o'zida javob beradi. Keyinchalik, Federal rezerv tomonidan moslashtirilgan real iqtisodiy faollik va inflyatsiyaning doimiy pasayishi bilan birga keladi.

Qimmatli qog'ozlar bozorining haqiqiy o'zgaruvchanligi va biznes sikli haqidagi yangiliklar bilan bog'liq shoklarni o'rganib chiqib, mualliflar shunga o'xshash javob shakllarini aniqlaydilar va daromadlilik yangiliklari shokidan kelib chiqqan o'zgarishlarni izohlaydilar [4].

Umumiy olib aytganda, davlat qarzi va uning eng yuqori chegarasini o'rnatish masalasi ko'plab xorijiy ilmiy tadqiqot ishlarida yoritilgan. Ularning ilmiy xulosalarini O'zbekiston davlat qarzi bo'yicha siyosatiga nisbatan qo'llash imkoniyati mavjud.

Shu bilan birga, davlat ichki qarzlar borasida fiskal va monetar siyosatni muvofiqlashtirish asosiy vazifalardan biri hisoblanadi. Bunda asosiy e'tibor ochiq bozordagi operatsiyalari bo'yicha bozor stavkalarini shakllantirishga qaratiladi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Maqolada davlat qimmatli qog'ozlari bo'yicha daromadlilik egri chizig'ini izohlovchi asosiy sabablar tahlil va taqqoslash metodlari asosida tadqiq etilgan. Tadqiqotda adabiyotlarni tahlil qilish va axborot sintezi usullaridan foydalanilgan. Shuningdek, maqolada modellash, ma'lumotlarni tahlil qilish va empirik tahlil kabi tadqiqot usullaridan foydalanilgan.

TAHLIL VA NATIJALAR MUHOKAMASI

Inqiroz sharoitida budjet daromatlari keskin tushib ketadi, xarajatlar esa oshib boradi, bunday sharoitda davlat budjetining taqchilligi kengayishi tabiiy hisoblanadi. Biroq budjet taqchilligini to'g'ri moliyalashtirish iqtisodiy siyosatning keyingi ustuvorliklarini belgilab beradi. O'zbekistonda ushbu vosita sifatida bu jarayonga tashqi qarzlar jalb etish belgilanganligi monetar va fiskal siyosat idoralari o'rtasida muvofiqlashtirish mexanizmi sifatida eng to'g'ri yo'l hisoblanadi. Endigi asosiy masala esa davlat qarzlarining keyingi iqtisodiy o'sishga salbiy ta'sir ko'rsatmaydigan optimal darajasini aniqlash hisoblanadi.

Qarz, tabiatan, ikki tomonlama xususiyatga ega. U bir tomondan joriy davrda iste'mol oshishiga yordam bersa, boshqa tomondan kelgusi davr uchun qilinadigan iste'molni cheklashga majbur qiladi. Ya'ni qaysi tomondan qarashga ko'ra, qarzning ijobiy va salbiy tomonlari mavjud. Demak, qarz miqdori ma'lum darajagacha ijobiy, bu darajadan yuqorida esa salbiy ta'sirga ega. Qarzdin maksimal samara chiqara olish uchun qarzning ijobiy va salbiy ta'siri o'rtasidagi optimal chegarani topish muhim vazifa hisoblanadi.

Davlat qarzlar o'z navbatida, davlat xarajatlarning daromatlardan ortgan qismini qoplash uchun olingan ssuda va to'lovlar hamda davlat rivojlantirish dasturlarini moliyalashtirish uchun jalb qilinadigan (hamda Moliya vazirligi tomonidan qayta kreditlanadigan) qarz mablag'larining umumiy hajmi hisoblanadi.

O'zbekiston Respublikasining davlat kafolatlari asosida O'zbekiston Respublikasi rezidentlari tomonidan jalb qilinadigan qarz mablag'lari ham, ular Hukumat tomonidan to'g'ridan-to'g'ri jalb qilinmasa-da, (shu jumladan, davlat budjetida aks ettirilmasa-da), O'zbekiston Respublikasi davlat qarzi hisoblanadi.

Har bir davlat o'z aholisi hayot darajasini yaxshilash, iqtisodiyotning bir maromda ishlashini ta'minlash uchun qarz oladi. Odatda, iqtisodchilar tomonidan ushbu qarzlar darajasining haddan tashqari oshib ketishi, mamlakatning iqtisodiy o'sish sur'atini cheklashini aytib o'tishadi. Biroq shunga qaramasdan iqtisodchilar orasida davlat qarzlarining samarasi uning zararlaridan kattaroq degan fikrdagilar ham bor. Ushbu bahs-munozaralar anchadan buyon davom etib kelmoqda.

Yuqoridagilarni hisobga olib, mamlakatda davlat qarzlar darajasining haddan tashqari oshib ketishi orqali iqtisodiyotdagi o'sish sur'atlarini pasaytirishning oldini olish va shu vaqtning o'zida turli cheklovlar orqali davlatning iqtisodiyotni rivojlantirishdagi tashabbuslari samaradorligini pasaytirmaslik uchun davlat qarzlar bo'yicha optimal cheklov darajasini aniqlab olish hamda ushbu cheklovlarni og'riqsiz, bosqichma-bosqich o'rnatish hozirgi kundagi o'ta muhim vazifalardan hisoblanadi.

Davlatning mamlakat iqtisodiyotini tartibga solishga mo'ljallangan pul-kredit siyosatining eng muhim instrumentlaridan biri – Markaziy bankning ochiq bozordagi operatsiyalari muhim ahamiyat kasb etadi. Ushbu operatsiyalarning qay darajada muvaffaqiyatli amalga oshirilayotganligini baholash uchun turli mexanizmlardan foydalaniladi. Ushbu mexanizmlardan biri – qimmatli qog'ozlar daromadlilik egri chizig'i hisoblanadi.

Qimmatli qog'ozlarni ichki va tashqi bozorlarda sotuvga chiqarish va ularni sotib olish orqali mamlakat o'zining pul-kredit siyosatiga ta'sir ko'rsatadi. Markaziy bank tomonidan qo'yilgan qimmatli qog'ozlarning daromad keltirish darajasi unga bo'lgan talab va taklif natijasida shakllanadi. Ushbu daromadlilik darajasining o'zgarishi orqali xalqaro investorlar mamlakatning hoziri va kelgusi ahvoli haqida xulosa chiqarish imkoniga ega bo'ladi.

Qimmatli qog'ozlar bo'yicha daromadlilik egri chizig'i – qimmatli qog'ozning to'lab berish muddati va uning daromadlilik foiz stavkasi o'rtasidagi bog'liqlikni aks ettiruvchi egri chiziq hisoblanadi. Ushbu egri chiziq, odatda, likvidlikni afzal ko'rish nazariyasiga asosan, tepaga yo'nalgan bo'ladi. Ya'ni qimmatli qog'ozning to'lab berish muddati oshgani sari uning daromadlilik darajasi ham oshib boradi.

Qimmatli qog'ozlarning daromadlilik egri chizig'i xorij mamlakatlarida fond bozorining holati, shu bilan bir qatorda iqtisodiyotning holatiga baho berish uchun keng qo'llaniladi. Ushbu egri chiziqni hisoblashning bir necha xil metodlari bor ekanligi yuqorida qayd etilgan edi. Jahon mamlakatlari Markaziy banklari daromadlilik egri chizig'ini hisoblashda turli usullarni qo'llashadi.

1-jadval: Turli davlatlar Markaziy banklari tomonidan daromadlilik egri chizig'ini hisoblashda ishlatadigan modellar ^[5]

Markaziy bank	Model
Belgiya	Nelson-Siegel, Svensson
Kanada	Svensson
AQSh	Fisher-Nychka-Zervos (Spline)
Finlandiya	Nelson-Siegel
Fransiya	Nelson-Siegel, Svensson
Germaniya	Svensson
Italiya	Nelson-Siegel
Yaponiya	Fisher-Nychka-Zervos (Spline)
Norvegiya	Svensson
Ispaniya	Svensson
Buyuk Britaniya	Anderson and Sleath (Spline) (2001-yilgacha Svensson)
Shvesiya	Fisher-Nychka-Zervos (Spline), oldin Svensson
Shvedsariya	Svensson
Yel	Svensson

Ko'rinib turibdiki, Yevropa davlatlari asosan Svensson modelidan foydalanishar ekan. AQSh, Yaponiya, Shvedsiya kabi davlatlar Markaziy banklari hozirda splaynlar orqali Fisher-Nichka-Zervos modelidan foydalanishadi.

Buyuk Britaniyada esa, splaynlar orqali hisoblashning boshqacha usuli Anderson va Sleath tomonidan taklif qilingan usuldan foydalaniladi. Ayrim davlatlar esa, nisbatan oddiyoq bo'lgan Nelson-Siegel metodini ham qo'llashmoqda.

Daromadlilik egri chizig'ini hisoblashning yana bir o'ziga xosligi uning iqtisodiy inqirozlarni aniq bashorat qilish imkonini berishi hisoblanadi. Ya'ni har safar AQSh iqtisodiyotida daromadlilik egri chizig'ining teskari (inversiya) holatiga o'tishi inqiroz oldidan ro'y bergan.

AQShda qimmatli qog'ozlar daromadliliqi egri chizig'inig teskari (inversiya) holati har doim inqirozni boshlab kelgan. So'nggi marta bunday holat 2019-yil may oyida kuzatildi. Bu esa, iqtisodchilarning yaqin vaqtlar ichida yana bir inqiroz bo'lishi mumkinligi borasida tashvishlanishiga sabab bo'lgan.

2-jadval: AQSh qimmatli qog'ozlar daromadliliqi egri chizig'i va inqirozlar o'rtasidagi bog'liqlik ^[6]

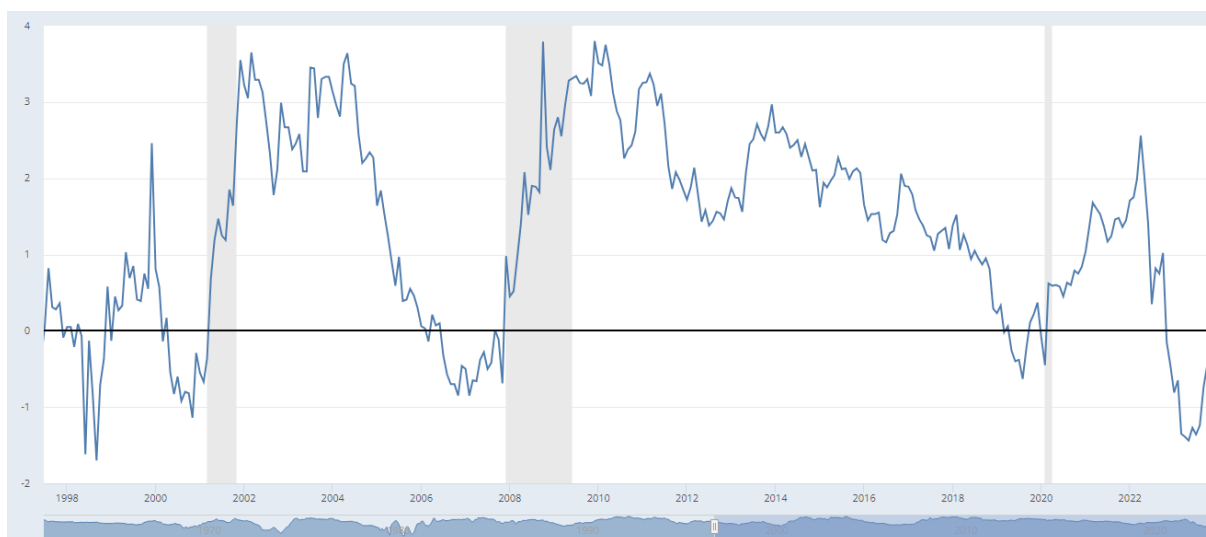
Hodisa	Inversiya boshlangan sana	Retsessiya boshlangan sana	Inversiyadan retsessiyaga qadar vaqt	Inversiya davomiyligi	NBER Retsessiyani e'lon qilgunga qadar bo'lgan vaqt	Disinversiyadan tortib turg'unlikka qadar vaqt	Retsessiyaning davomiyligi	NBER Retsessiya tugaganini e'lon qilgunga qadar vaqt
			Oylar	Oylar	Oylar	Oylar	Oylar	Oylar
1970 yildagi tanazzul	Dek-68	Yanv- 70	13	15	NA	8	11	NA
1974 yil tanazzuli	Iyun-73	Dek-73	6	18	NA	3	16	NA
1980 y	Noya-78	Fev-80	15	18	4	2	6	12
1981–1982 yillardagi tanazzul	Okt-80	Avg-81	10	12	5	13	16	8
1990-yil retsessiyasi	Iyun-89	Avg-90	14	7	8	14	8	21
2001-yil tanazzuli	Iyul-00	Apr -01	9	7	7	9	8	20

2008–2009-yillardagi tanazzul	Avg-06	Yanv-08	17	10	11	24	18	15
2019-noaniq	19-may	Noaniq	Noaniq	5	Noaniq	Noaniq	Noaniq	Noaniq
1969-yildan beri o'rtacha			12	12	7	10	12	15

O'rta hisobda inversiyadan inqirozgacha bo'lgan davr 12 oyni tashkil etadi. Inqiroz boshlangach, NBER (National Bureau of Economic Research) rasman inqiroz boshlanganini e'lon qilguniga qadar 7 oy vaqt o'tar ekan. Oldingi marta egri chiziq teskari holatga o'tgani 2007-yilda kuzatilgani e'tiborga molik.

Yuqoridagi ma'lumotlarning garfik ko'rinishiga e'tibor bersak, bu taxminlar yanada aniqroq ko'rinadi. Har safar egri chiziqning pastga tushishi inqiroz (quyida) bilan birga kelgan. Shu bilan birga 2019-yilda qimmatli qog'ozlar egri chizig'ining tobora pastlab borganligini ko'rish mumkin.

1-rasm: AQSh qimmatli qog'ozlar daromadliligi egri chizig'i va inqiroz (quyida – inqirozlar)

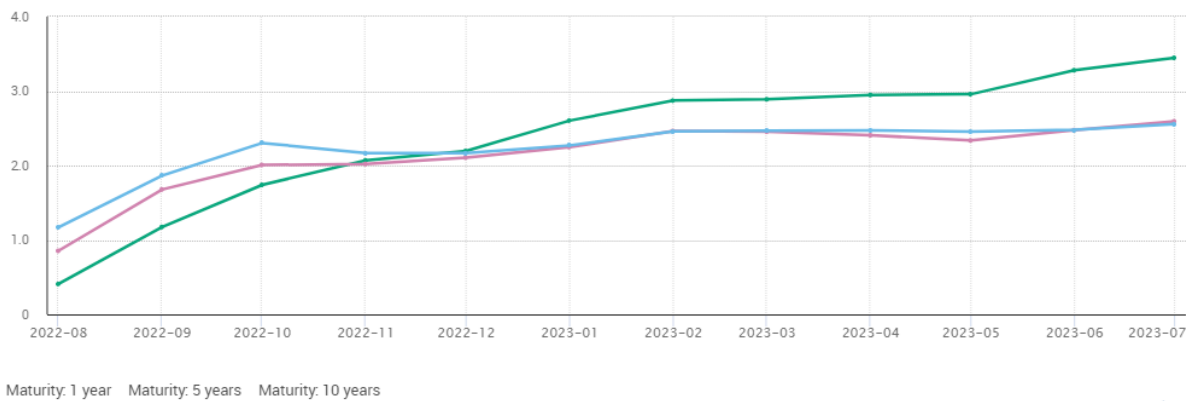
Manba: fred.stlouisfed.org sayti ma'lumotlari asosida muallif tomonidan tayyorlangan.

Shu bilan birga, oldingi marta daromadlilik chizig'i teskari bo'lganda (2007-yilda) jahon moliyaviy-iqtisodiy inqirozi yuzaga kelgani hammaning yodida turibdi.

Taassufki, 2020-yilda COVID-19 infeksiyasi avj olishi ortidan boshlangan global inqiroz (Buyuk yopilish) AQSh G'aznachiligi qimmatli qog'ozlari bo'yicha daromadlilik darajasini 2020-yil mart oyida deyarli manfiy qilib qo'ydi.

Shu bilan birga, jahondagi geosiyosiy keskinliklar 2022-yildan keyingi davrda ham AQSh G'aznachiligi qimmatli qog'ozlari bo'yicha daromadlilik darajasini manfiy bo'lishiga sabab bo'lmoqda.

AQSh davlat qarzini doimo (ayniqsa, iqtisodiy inqiroz paytlarida) milliy valyutasi (dollar)da kam foiz stavkalarda jalb qila oladi. Bunga asosiy sabablardan biri AQSh iqtisodiyotiga ishonchning balandligi va AQSh tarixda biror marotaba defolt e'lon qilmagani bilan bog'liq.

2-rasm: Yevropa Ittifoqida qimmatli qog'ozlar daromadliligi egri chizig'i

Manba: data.europa.eu sayti ma'lumotlari asosida muallif tomonidan tayyorlangan.

Yevropa Ittifoqida daromadlilik egri chizig'i normal holatda bo'lsa-da, bu yerda daromad olish darajasi 20 yilgacha bo'lgan muddatda 0 foizdan pastroq darajaga tushib ketgan. Bu Yel dagi inflatsiya darajasiga nisbatan investor ushbu qimmatli qog'ozlardan daromad ololmasligini anglatadi.

Umumiy olib aytganda, qimmatli qog'ozlar daromadliliigi egri chizig'i iqtisodiyotning hozirgi va kelajakdagi holatini baholash imkonini yaratib beruvchi ko'rsatkich hisoblanib, uni to'g'ri hisoblash muhim ahamiyat kasb etadi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Tadqiqot jarayonida davlat budjeti taqchilligi va davlat qarzlarini boshqarishda budjet va monetar qoidalardan foydalanish muayyan afzalliklarga ega ekanligi oydinlashdi. Shu bilan birga, davlat qarzlari bo'yicha cheklovchi qoidalarni o'rnatish hamda davlat qarzini boshqarishda tashqi qarzlar bilan birga davlat ichki qarzalarini ham tartibga solish bo'yicha davlat qimmatli qog'ozlari bo'yicha daromadlilik egri chizig'ini shakllantirish mexanizmlaridan foydalanish samarali ekanligi xorijiy tajribalar orqali asoslandi.

Yuqoridagilardan kelib chiqib, fiskal va monetar siyosatni muvofiqlashtirishda davlat qimmatli qog'ozlari bo'yicha daromadlilik egri chizig'idan foydalanish borasida quyidagilarni taklif etamiz:

- davlat qarzini optimal darajasini aniqlash uchun aniq me'yorlar ishlab chiqish. Bu me'yorlar iqtisodiyotning turli sharoitlarida, jumladan, inqiroz va barqarorlik davrlarida qarz miqdorini boshqarishda yo'l-yo'riq vazifasini bajaradi;
- davlat qimmatli qog'ozlari bozori ustidan samarali nazoratni amalga oshirish. Bu iqtisodiyotning umumiy barqarorligi uchun muhimdir;
- daromadlilik egri chizig'ini doimiy ravishda kuzatib borish va uning o'zgarishlarini iqtisodiyotdagi asosiy o'zgarishlar va trendlar bilan bog'liq holda tahlil qilish;
- xalqaro tajribalarni chuqur o'rganish va ularning eng yaxshi amaliyotlarini milliy sharoitlar va ehtiyojlarga moslashtirish;
- davlat qarzi va qimmatli qog'ozlar bozori haqida keng ko'lamda ma'lumot berish va tushuntirish dasturlarini amalga oshirish. Bu iqtisodiy siyosatning samaradorligini oshirishda muhim rol o'ynaydi va jamoatchilikning iqtisodiy jarayonlarga bo'lgan tushunchasini oshiradi.

XULOSA

Davlat qarzining boshqaruvi va qimmatli qog'ozlar bo'yicha daromadlilik egri chizig'ining tahlili milliy iqtisodiyotning barqarorligi va taraqqiyotini ta'minlashda muhim ahamiyatga ega. Bu jarayonlar doimiy tahlil va muvofiqlashtirishni talab etadi va ularning samaradorligi mamlakatning iqtisodiy barqarorligini ta'minlashda hal qiluvchi rol o'ynaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Marta Gómez-Puig, Simón Sosvilla-Rivero and Inmaculada Martínez-Zarzoso.,—2022. On the heterogeneous link between public debt and economic growth. *Journal of International Financial Markets, Institutions and Money*, Volume 77, <https://doi.org/10.1016/j.intfin.2022.101528>.
2. M. Ayhan Kose, Franziska L. Ohnsorge, Carmen M. Reinhart and Kenneth S. Rogoff., 2021. The aftermath of debt surges. *A NBER Working Paper No. 29266*. <https://doi.org/10.3386/w29266>.
3. Andrea Berardi and Alberto Plazzi., 2022. Dissecting the yield curve: The international evidence. *Journal of Banking & Finance*, Volume 134, <https://doi.org/10.1016/j.jbankfin.2021.106286>.
4. Emanuel Moench and Soroosh Soofi-Siavash., 2022. What moves treasury yields?. *Journal of Financial Economics*, Volume 146, Issue 3, Pages 1016-1043, <https://doi.org/10.1016/j.jfineco.2022.04.001>.
5. Aljinović, Zdravka, Tea Poklepović, and Kristina Katalinić. (2012). Best fit model for yield curve estimation. *Croatian Operational Research Review*, 3(1).—28-40.
6. Irwin, Neil. (2019). The Bond Market Is Giving Ominous Warnings About the Global Economy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Xondamir Ismoilov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2023. № 11-12

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77)

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77) telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnalning ilmiyligi:

"Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi 336/3-
sonli qarori bilan ro'yxatdan
o'tkazilgan.